

Obsah:

PŘEDMLUVA	1
1. PŘÍČINY ÚNIKU NEBEZPEČNÝCH LÁTEK, VZNIKU POŽÁRU A VÝBUCHU V TECHNOLOGICKÝCH PROCESECH	2
1.1 ZÁVAŽNÉ HAVÁRIE A JEJICH JEVY	2
1.2 Rozbor známých závažných havárií	7
1.3 Příčiny průmyslových havárií	19
1.3.1 Poruchy zařízení	19
1.3.2 Odchytky od normálních provozních podmínek	20
1.3.3 Chyby člověka a organizační chyby	20
2. ANALÝZA A HODNOCENÍ RIZIK TECHNOLOGICKÝCH PROCESŮ – MOTIVACE A PROVEDENÍ	22
2.1 Vysvětlení základních pojmů	22
2.2 Postup při analýze a hodnocení rizika, důvody provedení	23
2.3 Vyhodnocení vlastností a technicko bezpečnostních parametrů (požárně technických charakteristik) látek	28
2.3.1 Fyzikálně chemické vlastnosti	29
2.3.2 Technicko bezpečnostní parametry	34
2.4 Identifikace zdrojů rizika	43
2.4.1 Nesystematické metody	45
2.4.2 Relativní hodnocení (Relative Ranking)	47
2.4.3 Úvodní analýza nebezpečí (Preliminary Hazard Analysis)	51
2.4.4 Studie nebezpečí a provozuschopnosti (Hazard and Operability Study)	53
2.4.5 Analýza možností poruch a jejich následků (Failure Modes and Effects Analysis) 60	
2.4.6 Analýza stromem poruch (Fault Tree Analysis)	62
2.4.7 Analýza stromem nebezpečí (Hazard Tree Analysis)	68
2.4.8 Analýza příčin následků (Cause Consequence Analysis)	69
2.4.9 Analýza spolehlivosti člověka (Human Reliability Analysis)	71
2.4.10 Postup a metody analýzy spolehlivosti (bezpečnosti) systémů	72
2.5 Kvantitativní analýza rizika chemických procesů (Chemical Process Quantitative Risk Analysis)	76
2.5.1 Analýza rizika postupem CPQRA	77
2.6 Analýza dopadů průmyslových havárií	83
2.6.1 Modelování dopadů havárií	84
2.6.2 Hodnocení dopadů	85
3. ZÁSADY OCHRANY PROTI POŽÁRU A VÝBUCHU HOŘLAVÝCH PLYNŮ A PAR HOŘLAVÝCH KAPALIN	89
3.1 Příčiny a podmínky šíření požáru	89
3.1.1 Projektové řešení, které omezuje množství hořlavých látek ve výrobě	90
3.1.2 Omezení množství zpracovávaných hořlavých látek v provozních podmínkách	91
3.2 Protipožární a protivýbuchová ochrana	92
3.2.1 Primární protipožární a protivýbuchová ochrana	92
3.2.2 Sekundární protipožární a protivýbuchová ochrana	93
3.2.3 Terciární protivýbuchová ochrana	94
4. CHARAKTER NEBEZPEČÍ A PREVENCE FYZIKÁLNÍCH PROCESŮ	96
4.1 Procesy ohřevu hořlavých látek	96
4.1.1 Teplonosné látky a technické způsoby ohřevu	96

4.1.2	Ohřev nasycenou vodní párou	97
4.1.3	Ohřev kouřovými plyny a plameny	100
4.1.4	Nebezpečí a prevence při ohřevu speciálními teplotními látkami	103
4.2	Rektifikační procesy	105
4.2.1	Základní poznatky o destilaci a rektifikaci	105
4.2.2	Technologické varianty průmyslové destilace a rektifikace	107
4.2.3	Nebezpečí a prevence při rektifikaci směsí hořlavých kapalin	108
4.3	Sušení	111
4.3.1	Způsoby sušení a zařízení pro sušení	111
4.3.2	Mechanismus a kinetika sušení	113
4.3.3	Nebezpečí a prevence sušáren	115
4.4	Absorpce	117
4.4.1	Průběh absorpce a podmínky při absorpci	117
4.4.2	Absorpční zařízení	118
4.4.3	Charakteristika nebezpečí a prevence při absorpci	119
4.5	Adsorpce	121
4.5.1	Průběh adsorpce	121
4.5.2	Způsoby adsorpce, zařízení pro adsorpci	121
4.5.3	Charakteristika nebezpečí a prevence při adsorpci	123
5.	CHARAKTER NEBEZPEČÍ A PREVENCE CHEMICKÝCH PROCESŮ	127
5.1.	Druhy reaktorů a jejich klasifikace	127
5.2.	Nebezpečí a prevence reaktorů	131
5.2.1	Porušení látkové (hmotnostní) bilance	132
5.2.2	Změna objemové nebo hmotnostní rychlosti látek	133
5.2.3	Změna rychlosti chemické reakce	133
5.2.4	Porušení tepelné (energetické) bilance	135
5.2.5	Změna tlaku	137
5.2.6	Koroze a eroze reaktorů	137
5.3	Nebezpečí a prevence exotermních chemických procesů	138
5.3.1	Chlorace a hydrochlorace	138
5.3.2	Polymerace a polykondenzace	141
5.3.3	Nitrace	146
5.4	Nebezpečí a prevence endotermních chemických procesů	149
5.4.1	Dehydrogenace	149
6.	NEBEZPEČÍ A PREVENCE PŘI SKLADOVÁNÍ A VÝROBĚ HOŘLAVÝCH KAPALIN	155
6.1	Požadavky prevence při výrobě a skladování hořlavých kapalin	157
6.2	Požárně bezpečnostní opatření při skladování a výrobě hořlavých kapalin	159
6.3	Výroba, skladování a další manipulace s konzumním lihem a lihovinami	164
6.4	Hořlavé kapaliny určené pro vytápění objektů	164
6.4	Prostory a zařízení pro nanášení hořlavých kapalných nátěrových hmot	166
7.	NEBEZPEČÍ A PREVENCE PŘI SKLADOVÁNÍ A VÝROBĚ ZKAPALNĚNÝCH UHLOVODÍKOVÝCH PLYNŮ	168
7.1	Vlastnosti zkapalněných uhlovodíkových plynů	168
7.2	Umístění zásobníků a výrobních objektů	170
7.3	Preventivní opatření při skladování a výrobě	171
8.	LITERATURA	175
	PŘÍLOHY	178